

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 13 maja 2015 roku

Powód P. M. w dniu 22 listopada 2010 roku (data prezentaty) wniósł do tut. Sądu przeciwko Skarbowi Państwa Dyrektorowi Aresztu Śledczego W. S. pozew o zapłatę kwoty 60.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za utraty moralne i zdrowotne niehumanitarne traktowanie oraz wniósł o zasądzenie kosztów procesów, niniejsza sprawa została zarejestrowana pod sygn. **II C 1049/10**.

W tym samym dniu powód wniósł do tut. Sądu przeciwko Skarbowi Państwa Dyrektorowi Aresztu Śledczego W. S. pozew o zapłatę kwoty 70.000 złotych tytułem odszkodowania za utratę zdrowia wraz z ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty oraz wniósł o zasądzenie kosztów procesu. Powyższa sprawa została zarejestrowana pod sygn. **II C 1056/10**.

W uzasadnieniu dochodzonego roszczenia kwoty 60.000 złotych sprawy **II C 1049/10**.

powód wskazał, iż przebywa w Areszcie Śledczym S. w W. od 2 kwietnia 2009 roku. Wskazał, iż w przedludnionej celi przebywał około 8 miesięcy w przedludnieniu, gdzie, już wtedy prawo zabraniało osadzania osadzonych w przedludnieniu. Wskazał, iż utracił wzrok przez ciemne cele, bo w oknach są tak zwane ciemne blindy, które uniemożliwiają prawidłowe oświetlenie celi. Wskazał, iż profesorowie udowodnili, że szkodliwe jest światło jarzeniówkowe, skutkujące utratą wzroku. Podniósł, iż pozwany odmówił mu zapisania do lekarza okulisty, gdyż go nie ma, a to że oślepl to tłumaczył tym, że jest stary, że na starość oślep. Wskazał, iż ma brak dostępu do ciepłej wody, są podłączone do kranu kurki, lecz pozwany zakręcił kurek z ciepłą wodą, a kąpiel w zimnej wodzie skutkuje przeziębieniem. Mycie naczyń w zimnej wodzie jest już uciążliwe. Wskazał, iż pozwany łamie wszelki zapisy (...) regul.

W uzasadnieniu dochodzonego roszczenia kwoty 70.000 złotych sprawy **II C 1056/10**

wskazał, iż zgłosił lekarzowi, że ma charakteropatie pourazową głowy po postrzale i ma padaczkę. Wskazał, iż lekarz dał mu leki lecz nie przydzielił mu dolnego łóżka, w niedługim czasie zapał go atak co skutkowało spadnięciem z wysokości 1,5 m, centralnie na staw barkowy. Zgłosił ten fakt lekarzowi, zrobiono mu prześwietlenie i skierowano do natychmiastowej operacji, lecz do dnia wniesienia pozwu tego nie zrobił. Wskazał, iż ostatnio był u ortopedy, który stwierdził, że tylko teraz można usunąć kość ze stawu, i nic więcej nie da się z tym zrobić i do końca życia będzie kaleką. Wskazał, iż taką operację robi się najpóźniej do jednego miesiąca po uszkodzeniu, gdyż później bark nie nadaje się do operacji, jedynie można usunąć kość. Wskazał, iż nie może podjąć pracy, gdyż lekarz medycyny pracy kategorycznie zabronił mu jakichkolwiek pracy fizycznej bo w przeciwnym razie mogłoby się skończyć paraliżem kończyny górnej. Podniósł, iż nigdy nie będzie mógł fizycznie pracować z powodu wypadku, który miał miejsce w areszcie.

(pozew, k. 1-2-verte, sygn. akt. II C 1049/10, k. 1-2-verte, sygn. akt. II C 1056/10)

Postanowienie z dnia 3 lutego 2011 roku tut. Sąd połączył sprawę II C 1049/10 do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą II C 1056/10 prowadząc ją pod sygn II C 1049/10 zwolnił powoda od kosztów sądowych w całości oraz ustanowił dla powoda pełnomocnika z urzędu.

(postanowienie, k. 26)

Pozwany Skarb Państwa Dyrektor Aresztu Śledczego w W.- S. w dniu 10 czerwca 2011 roku (data prezentaty) wniósł odpowiedź na pozew, wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew, wskazał, iż zgodnie z ewidencją pozwanego powód przebywał w pozwanym Areszcie Śledczym w W. – S. w okresie od dnia 6 kwietnia 2009 roku do dnia 12 sierpnia 2009 roku. Podniósł, iż

twierdzenia pozwu są ogólnikowe, a powód nie przytacza żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń. Pozwany zaprzeczył twierdzeniom powoda, jakoby ten utracił zdrowie w związku z jakimkolwiek działaniem lub zaniechaniem pozwanego.

(odpowiedź na pozew, k. 49)

Na rozprawie w dniu 4 lipca 2011 roku powód P. M. **zmodyfikował swoje roszczenie, wskazując, iż domaga się zasądzenia kwoty 70.000 złotych na swoją rzecz od pozwanego.**

(protokół rozprawy, k. k. 57-58)

Pismem procesowym z dnia 11 października 2013 roku pełnomocnik powoda zmodyfikował stanowisko w sprawie, wnosząc o zasądzenie kwoty 10.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty za przeludnienie w celi oraz o zasądzenie kwoty 60.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty – za utratę zdrowia w związku z niewłaściwymi warunkami w Areszcie Śledczym W. S..

(pismo procesowe powoda, k. 278-279)

Na rozprawie w dniu 28 stycznia 2013 roku, 23 września 2013 roku, 4 maja 2015 roku pozwany nie stawiał, o terminie zawiadomiony prawidłowo, powód podtrzymywał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

(protokół rozprawy, , k. 224-225, k. 274-275, k. 388)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód P. M. był osadzony w Areszcie Śledczym W. – S. w W., będącym jednostką organizacyjną pozwanego Skarbu Państwa w okresie od dnia 5 kwietnia 2009 roku do dnia 12 sierpnia 2009 roku.

(książka zdrowia osadzonego- powoda k. 63, odpowiedź na pozew, k.49)

Przebywając w tym okresie w jednostce penitencjarnej pozwanego, powodowi zostało przydzielone górne łóżko.

(zeznania świadka P. P., k. 224-225, zeznania powoda, k. 58)

U powoda wykryto uszkodzenie więzozrostu barkowo- obojczykowego prawego.

(opinia biegłego, k. 116)

Powód nie jest zdolny do wykonywania ciężkiej pracy fizycznej, nie jest zdolny do pracy w charakterze budowlańca, ślusarza- spawacza.

(opinia biegłego, k. 129)

W dniu 13 lipca 2009 roku lekarz aresztu śledczego J. B. odnotowała w książeczce zdrowia osadzonego-powoda, „bóle stawu barkowego prawego, uraz barku 0,5 roku temu w wyniku wypadku komunikacyjnego. RTG st. barkowego prawego, (...): stan po przebyłym urazie”.

(książeczka zdrowia, k. 19-20 , opinia uzupełniająca biegłego, k. 191)

Powód uczęszczał na zabiegi rehabilitacyjne w Centrum (...) w W. od dnia 24 czerwca 2013 roku.

(zaświadczenie, k. 299)

Powód posiadał orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym do dnia 5 września 2014 roku.

(oświadczenie, k. 291)

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o przywołane wyżej dokumenty dołączone do akt niniejszej sprawy, zeznań powoda przesłuchanego w charakterze strony oraz na podstawie zeznań świadka P. P. i opinii biegłego ortopedy traumatologa Jacka D. . Sąd uznał, iż przedmiotowe dokumenty nie budziły wątpliwości w zakresie ich treści i pochodzenia od poszczególnych osób oraz zostały sporządzone w sposób rzetelny.

Pozwany kwestionował zasadę odpowiedzialności za utratę zdrowia powoda w związku z jakimkolwiek działaniem lub zaniechaniem pozwanego. W celu wyjaśnienia powyższych wątpliwości Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego ortopedy na okoliczność możliwych przyczyn powstania urazu stawu barkowego u powoda, oceny rozmiaru powstałego urazu, sposobu leczenia jaki winien być stosowany w tego typu urazach, oceny zastosowanego wobec powoda leczenia, oceny zdolności powoda do podejmowania w przyszłości pracy fizycznej przy uwzględnieniu danego urazu. Opinia ta została sporządzona przez biegłego J. D.. Pełnomocnik powoda wniósł o uzupełnienie opinii, gdyż jego zdaniem opinia budziła wątpliwości. Biegły sądowy dokonał uzupełnienia opinii na podstawie złożonych pytań przez pełnomocnika powoda. Pełnomocnik powód wniósł o dopuszczenie innego biegłego sądowego ortopedy, z uwagi na fakt, iż poprzedni biegły nie odniósł się do wszystkich podniesionych kwestii przez powoda. Sąd oddalił wniosek dowodowy z opinii biegłego ortopedy zgłoszony przez stronę powodową. Zdaniem Sądu wykonana opinia przez biegłego J. D. zawiera szczegółowe sprawozdanie z możliwych przyczyn powstania urazu stawu barkowego u powoda a wnioski końcowe, potwierdzają, że czas przebytego złamania został oceniony na ok. minimum pół roku przed datą przyjęcia powoda do aresztu w dniu 5 kwietnia 2009 roku, ponadto biegły stanowczo wykluczył możliwość powstania ww. opisywanego urazu barku prawego w czasie pobytu powoda P. M. w Areszcie Śledczym S. po 5 kwietnia 2009 roku. Opinia została sporządzona przez osobę z wymaganym doświadczeniem oraz dysponującą wiedzą specjalistyczną w dziedzinie, którą reprezentuje. Sąd także dał w pełni wiarę zeznaniom świadka P. P., który zeznał, iż powód nie spadł schodząc z łóżka, i nie skarżył się na jakiegokolwiek dolegliwości oraz zeznał, iż powód nie wychodził na żadne badania. Sąd dał wiarę zeznaniom powoda w których stwierdził, że powstało u niego schorzenie uszkodzenia barku, natomiast Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda, w których twierdzi, iż powyższe uszkodzenie ciała nastąpiło na skutek spadnięcia z łóżka podczas odbywania kary w jednostce pozwanego albowiem zeznania te w całości zostały podważone opinią biegłego specjalisty z zakresu ortopedii i traumatologii.

(opinia biegłego sądowego J. D., k. 113-129, opinia uzupełniająca, k. 189-192 zeznania świadka P. P., k.224-225, zeznania powoda w charakterze strony, k. 57-59 k.372-372)

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 417 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa.

Zgodnie z art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Po zmodyfikowaniu pozwu, powód domagał się od pozwanego kwoty 70.000 złotych w tym 60.000 złotych za utratę zdrowia związku z niewłaściwymi warunkami w jednostce penitencjarnej i kwoty 10.000 złotych za przeludnione cele.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostało naruszone może żądać, na zasadach przewidzianych w kodeksie, zadośćuczynienia pieniężnego. Przykładowy katalog tych dóbr przedstawia art. 23 k.c. Wobec powyższego i biorąc pod uwagę określone przez powoda granice żądania pozwu uznać należało, iż powód dochodzi w niniejszej sprawie zadośćuczynienia za naruszenie jego dóbr osobistych w postaci zdrowia i godności osobistej. Na mocy art.

448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (...). W tym wypadku na mocy art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej odpowiedzialność ponosi Skarb Państwa. Wskazać w tym miejscu należy, iż pokrzywdzony żądający na podstawie art. 448 k.c. kompensaty krzywdy nie musi dowodzić bezprawności naruszenia dobra osobistego. Wobec brzmienia art. 24 § 1 k.c. to ewentualnie adresat roszczeń musiałby dowieść braku bezprawności naruszeń (por. wyrok SN z 28 lutego 2007 r., V CSK 431/06, OSNC 2008, nr 1, poz. 13). Powód natomiast na mocy art. 6 k.c. i art. 232 zd. 1 k.p.c. wobec brzmienia art. 24 § 1 k.c. oraz art. 448 k.c. winien udowodnić fakt naruszenia dobra osobistego, doznanie krzywdy, czyli tzw. szkody niemajątkowej oraz rozmiar krzywdy. Zgodnie bowiem z treścią art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Jak podkreślał Sąd Najwyższy twierdzenie istotnej dla sprawy okoliczności powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (por. wyrok SN z dnia 22 listopada 2001, I PKN 660/00).

Zatem to na powodzie spoczywał ciężar dowodu z zakresie wykazania przytaczanych przez siebie działań pozwanego, w których upatruje on naruszenia dóbr osobistych, udowodnienia krzywdy, jaką w swojej ocenie poniósł. Powód w przedmiotowej sprawie nie sprostał jednak temu obowiązkowi, nie udowodnił on tych okoliczności i nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń. Warto przy tym dodać, iż zgodnie z fundamentalną zasadą polskiego procesu cywilnego – zasadą kontradiktoryjności, to na stronach procesu ciąży obowiązek dowodzenia, a co za tym idzie, to strony są w pełni odpowiedzialne za wynik tego postępowania.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że powód nie wykazał naruszenia jego dóbr osobistych przez pozwanego. W ocenie Sądu powód nie udowodnił, że warunki bytowe w tej jednostce penitencjarnej były nienależyte, a tym samym karę pozbawienia wolności odbywał w warunkach uwłaczających jego godności. Powód wskazywał, że przebywał w celach, w których panują niewłaściwe warunki bytowe, gdyż cele te nie są należycie oświetlone, stąd wzrok powoda uległ pogorszeniu, ponadto podniósł, iż cele były przeludnione, niezgodnie z prawem. Przedstawiony przez świadka oraz powoda stan celi i warunki w niej panujące nie wpłynęły negatywnie na stan zdrowia powoda w stopniu powodującym naruszenie jego dobra osobistego gdyż jak zeznał powód przesłuchany w charakterze strony k. 57 akt „Na S. warunki są dobre ale kwestia jest tego typu ,ze w oknach znajdują się blindy bliżej niż przepisy przewidują ... a dalej powód zeznaje ;.. warunki sanitarne są wszystkie ok. jest ciepła woda .Nikt nie przychodził i nie sprawdzał tej temperatury ,nikogo to nieinteresuje „ Wskazać należy iż zadaniem zakładu karnego jest izolacja osadzonego od społeczeństwa, a nie zapewnienie warunków bytowych odpowiadających warunkom mieszkaniowym, a na tym właśnie polegają ograniczenia wywołane odbywaniem kary pozbawienia wolności. Przesłanką odpowiedzialności za naruszenie cudzego dobra osobistego jest bezprawność działania, przez którą rozumie się działanie (zaniechanie) sprzeczne z porządkiem prawnym i zasadami współżycia społecznego. „Do powstania roszczeń określonych w art. 24 k.c. nie jest wystarczająca sama bezprawność działania sprawcy. Niezbędny jest także skutek tego działania w postaci naruszenia jednego z dóbr osobistych, o których mowa w art. 23 k.c. To na powodzie spoczywa z mocy art. 6 k.c. ciężar udowodnienia, że swym bezprawnym działaniem pozwany istotnie naruszył jego dobra osobiste i jakie. Art. 24 § 1 k.c. stwarza bowiem jedynie domniemanie działania sprawcy naruszenia dobrego imienia w sposób bezprawny. Na tym, którego dobro zostało naruszone ciąży jednakże obowiązek wykazania, że zachowanie określonej osoby naruszyło jej dobro osobiste.” - I ACa 125/13, wyrok s.apel. w Katowicach z 20.03.2013r.

Mając na względzie powyższe wskazać należy, że powód nie wykazał, iż pozwany dopuścił się wobec niego bezprawnych działań czy zaniechań, które wiązałyby się z wyrządzeniem mu szkody. Powód nie wykazał również i nie udowodnił, by doznał jakiegokolwiek krzywdy, tj. cierpienia psychicznych i fizycznych będących konsekwencją potencjalnych zaniedbań pozwanego. Skoro zatem nie udowodnił krzywdy, czyli szkody niemajątkowej to tym bardziej nie udowodnił rozmiaru tej szkody, a to właśnie od rozmiaru tej szkody m.in. zależy rozmiar zadośćuczynienia.

Reasumując Sąd stwierdza, że wskazywane przez powoda dolegliwości związane z pobytem w Areszcie Śledczym S. okazały się bezzasadne. Powód nie udowodnił przy tym, że pobyt u pozwanego w wymienionym okresie tj jak wskazał

pozwany od 6 kwietnia 2009 r do 12 sierpnia 2009 r łączył się dla niego z krzywdą, w szczególności zaś nie wykazał żadnych cierpień fizycznych ani psychicznych z tym związanych - mimo spoczywającego na nim ciężaru dowodu.

Na wykazanie okoliczności bezprawnych działań lub zaniechań przez pozwanego odnośnie uszkodzenia ciała powoda w postaci uszkodzenia stawu barkowego, powstałego na skutego upadku z łóżka przebywając w jednostce penitencjarnej pozwanego, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego, który jasno i precyzyjnie przedstawił swoje stanowisko, wskazując, iż uraz powstały u powoda miał miejsce **około 6 miesięcy przed rozpoczęciem odbywania kary powoda P. M. w pozwanym Areszcie Śledczym . Z opinii biegłego jednoznacznie wynika iż w dniu 13 lipca 2009 r podczas badania lekarskiego powód sam ustalił datę urazu barku wskazując iż doszło do niego w wyniku wypadku komunikacyjnego w okresie ok. 6 miesięcy przed przyjęciem do aresztu .Ponadto analiza dokumentacji zdjęć RTG barku prawego w projekcji AP i osiowej wykonanego w dniu 29/04/2009 wskazuje ,iż czas przebytego złamania to minimum pół roku przed datą przyjęcia powoda do Aresztu Śledczego W. Ś. .Biegły dokładnie i rzetelnie w opinii głównej jak i uzupełniającej wykazał ,iż złamaniu końca barkowego obojczyka prawego towarzyszyło uszkodzenie stawu barkowo obojczykowego prawego typu zwichnięcia II stopnia .Kształt zdeformowanych zwyrodnieniowo końców stawowych wskazuje również na stary typ urazu ,który mógł powstać i na pewno powstał równocześnie ze złamaniem końca barkowego obojczyka prawego. Z analizy 11 wpisów konsultacji ortopedycznych nie odnotowano ani razu wzmianki o upadku powoda z łóżka górnego w celi . Pełnomocnik powoda zakwestionował opinie biegłego główną i uzupełniającą wnosząc o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego wskazując ,iż biegły nie ustosunkował się do zadanych mu pytań . Sad oddalił wnioszek dowodowy z opinii innego biegłego albowiem zdaniem Sadu opinie sporządzone przez biegłego J. D. są opiniami wyczerpującymi,zupełnymi, rzetelnymi i klarownymi ,zostały sporządzone w oparciu o dokumentację medyczną i badanie osobowe powoda, bazujące na wiedzy i doświadczeniu biegłego w zakresie jego specjalności. Dlatego też stały się podstawą poczynienia ustaleń przez Sąd. Materiał zebrany w przedmiotowej sprawie w tym dowód z opinii biegłego ortopedy i traumatologa nie wykazał, aby to pozwany ponosił odpowiedzialność za powstały uraz ciała powoda.**

Z uwagi na powyższe należało stwierdzić, iż powód nie wykazał bezprawnego działania pozwanego, które mogłoby stanowić podstawę jego roszczeń, nie udowodnił rozmiaru krzywdy dla udowodnienia należnego zadośćuczynienia i wysokości tegoż zadośćuczynienia tytułem naprawienia szkody niemajątkowej. Dlatego powództwo należało oddalić co do zasady i wysokości .

O kosztach postępowania natomiast Sąd orzekł w oparciu o przepis art. 102 k.p.c. bowiem powód jako osoba częściowa niezdolna do pracy nie osiąga żadnych dochodów, a jak wynika ze złożonego przez niego oświadczenia o stanie majątkowym /k. 12 -13/ nie posiada on również żadnego majątku z którego pozwany mógłby się zaspokoić w przypadku zasądzenia na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego. Ponadto Sąd nieuiszczone koszty sądowe przejął na rachunek Skarbu Państwa. na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.Sąd przyznał i nakazał wypłacić ze środków Skarbu Państwa adwokatowi T. U. kwotę 3.600 złotych powiększonej o podatek VAT tytułem opłaty za pomoc prawną udzieloną z urzędu na mocy art. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu. w związku z art. 2 ust.3 ww. rozporządzenia, w sprawie zgodnie w których strona korzysta z pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, opłaty, o których mowa w ust. 1, sąd podwyższa o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług, obowiązującą w dniu orzekania o tych opłatach.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w wyroku .

Zarządzenie;

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.